

Xizmat Ko'rsatish Sohasida Aholi Bandligini Oshirishning Nazariy-Metodologik Asoslari

*Toshov Mirzabek Hakimovich*¹

Annotatsiya: Ilmiy ahamiyati xizmat ko'rsatish sohasida aholi bandligini oshirish istiqbollari borasida amalga oshiriladigan tadqiqotlar uchun nazariy asos bo'lishi mumkinligi bilan belgilanadi. Tadqiqotning amaliy ahamiyati iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida xizmat ko'rsatish sohasida aholi bandligini oshirish bo'yicha chora-tadbirlar va hududiy dasturlarni ishlab chiqishda foydalanish mumkinligi bilan belgilanadi.

Kalit so'zlar: xizmat ko'rsatish, aholi, aholi bandligi.

Xizmat ko'rsatish sohasi xalq xo'jalik kompleksining tarkibiy qismi bo'lib hisoblanadi, iqtisodiy munosabatlarning umumiy tizimida qatnashadi va mavjud jamiyatda harakat qiladigan umumiy iqtisodiy qonunlarga bo'ysinadi. Tarmoqlarning xalqaro tasnifida uch sektorni ajratish qabul qilingan: birlamchi (qishloq xo'jaligi, qazib olish sanoati), ikkilamchi (qayta ishlash sanoati), va uchlamchi (xizmat ko'rsatish sohasi yoki ijtimoiy soha)

Birinchidan mahsulotlar belgilanishi birligi nuqtai nazaridan xizmat sohasi mahsuloti - qiyin va qarama-qarshi tushunchadir. Iste'mol fondini ko'paytirishga yo'naltirilgan xizmatlar ijtimoiy soha mahsuloti sifatida ko'rilishi mumkin.

Ikkinchidan, iste'mol qilinadigan resurslar xilma xilligi nuqtai nazaridan ushbu o'xshashlik « nomoddiy mahsulotlar » iste'mol qilinadigan resurslardagi o'xshashlik xarajatlarning o'z strukturasi ham namoyon bo'ladi, ular bir biridan keskin farq qiladi.

Uchinchidan kadrlar tarkibining o'ziga xos belgisiga ko'ra xizmat ko'rsatish sohasida bu birinchi navbatda shunda namoyon bo'ladiki, undagi asosiy ishlovchilar o'rta va oliy ma'lumotli mutaxassislar hisoblanadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023 yil 11 sentabrdagi PF-158-son Farmoniga muvofiq Xalqimizning erkin va farovon, qudratli Yangi O'zbekistonni barpo etish bo'yicha xohish-irodasini ro'yobga chiqarish, har bir fuqaroga o'z salohiyatini rivojlantirish uchun barcha imkoniyatlarni yaratish, sog'lom, bilimli va ma'naviy barkamol avlodni tarbiyalash, global ishlab chiqarishning muhim bo'g'iniga aylangan kuchli iqtisodiyotni shakllantirish, adolat, qonun ustuvorligi, xavfsizlik va barqarorlikni kafolatli ta'minlash maqsadida Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasini amalga oshirish jarayonida orttirilgan tajriba va jamoatchilik muhokamasi natijalari asosida «O'zbekiston — 2030» strategiyasi ishlab chiqildi.

Unga ko'ra Hududlarda xizmatlar sohasini jadal rivojlantirish Maqsadi belgilanib, 2030 yilgacha erishiladigan maqsadlarning samaradorlik ko'rsatkichlari sifatida:

- Hududlarda xizmat ko'rsatish va servis sohalarini rivojlantirish orqali xizmat ko'rsatish hajmini 3 baravarga oshirish.
- O'rta va yirik shaharlar hamda aholisi 300 mingdan ko'p bo'lgan tumanlarda zamonaviy bozor xizmatlari, IT, ta'lim, tibbiyot, yuridik, san'at, turizm, mehmonxona va umumiy ovqatlanish hamda transport xizmatlarini rivojlantirish.

¹ Osiyo xalqaro universiteti

3. Shaharsozlik loyihalari asosida zaruriy infratuzilmasi mavjud va aholi gavjum bo'lgan ko'chalarning 233 mingta bo'sh yer maydonlarini aukcion savdolariga chiqarish orqali savdo, maishiy, sayilgoh va ko'ngilochar xizmatlarini rivojlantirish.
4. O'rta va yirik shahar markazlarida xizmat ko'rsatishga ixtisoslashgan markaziy ko'chalarni tashkil etish orqali 36 mingta savdo va servis ob'ektlarini tashkil etish.
5. «Yangi O'zbekiston» massivlarida va xalqaro avtomobil yo'llari bo'yida 6 mingta savdo va servis ob'ektlarini qurish.
6. Yetakchi loyiha tashkilotlarini jalb qilib, bozorlarni zamonaviy, qulay barcha xavfsizlik talablariga javob beradigan savdo komplekslariga aylantirish belgilab olindi.²

Rivojlangan davlatlarda xizmat ko'rsatish sohasining milliy iqtisodiyotdagi nufuzini to'liq e'tirof etib, uni alohida tarmoq sifatida statistikada hisobga oladi, o'rganadi, tadqiq va tahlil qiladi hamda kelajakga prognozlashtiradi. Ayrim davlatlarda xizmat ko'rsatish sohasida yaratilayotgan yillik yalpi ichki mahsulot qiymatining 50-60 foizini, alohida rivojlangan davlatlarda esa hattoki 70 va undan ortiq foizini tashkil qiladi.

Xizmat sohasi ta'rifiga kelsak, olimlar unga xilma-xil ta'riflar berishadi, ular to'g'risida yuzlab misollar keltirish mumkin.

Bizning fikrimizcha, xizmat sohasi ijtimoiy mehnat taqsimoti natijasida har xil turlar sifatida shakllangan, jamiyat, ishlab chiqarish va aholi ehtiyojlaridan kelib chiqqan xizmatlarni yaratuvchi, oldi-sotdi jarayonini amalga oshiruvchi va iste'mol qilinishini asosan xizmat yaratiladigan joylarda tashkil qiluvchi individual yoki jamoaviy shaklda faoliyat yurituvchi xo'jalik subyektlari majmuasidir.

Xizmatlar insonning maqsadga yo'naltirilgan ongli faoliyati natijasi sifatida hamda unda sodir bo'layotgan ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar nuqtai nazaridan qaralganda u iqtisodiy kategoriyadir. Xizmatlar jamiyatning alohida xususiyatga ega bo'lgan sohasi bo'lib, unda iqtisodiyotning bir nechta tarmoqlari mujassamlashgan. (Savdo, umumiy ovqatlanish, transport, kommunal xo'jaligi, maishiy xizmat kabilar).

Hozirgi davrda dunyo miqyosidagi jamoa tashkilotlari (BMT, XVF-xalqaro valyuta fondi) hamda alohida olingan mamlakatlar xizmat turlarini ma'lum bir tizimga keltirib, ularni tasniflarini ishlab chiqishgan.

Masalan BMT xizmatlarning 160 turini, 12 ta guruhga bo'lib tasniflaydi. XVF barcha xizmatlarni davlatlararo savdo-sotiq predmeti bo'lishi nuqtai nazaridan qarab katta ikkita guruhga bo'ladi. Ularni savdo qilinadigan va savdo qilinmaydigan deb tavsiflaydi. Bunda savdo-sotiq qilinmaydigan xizmatlarga alohida davlat ichida amalga oshiriladigan xizmatlar kiritilgan (kommunal, maishiy, ichki transport kabilar). 2006 yildan Yevropa Hamjamiyatining "Faoliyat turlari bo'yicha mahsulotlarning statistik tasnifi" asosida halqaro talablarga mos "O'zbekiston Respublikasi faoliyat turlari bo'yicha xizmatlar tasniflagichi" joriy qilindi. U O'zbekiston Respublikasi Davlat standartlashtirish qo'mitasi tomonidan O'z DT 010-2006 raqam bilan tasdiqlangan. Ushbu tasniflagichda 42 xizmatlar nomi va 2070 xizmat turlari o'z aksini topgan.

Xizmat sohasi jamiyatda sodir bo'layotgan ijtimoiy mehnat taqsimoti mahsuli deb qaralishi lozim. Moddiy ne'mat ishlab chiqarishda ham xizmat sohasida ham iqtisodiy munosabatlar vujudga keldi. Bu munosabatlar ishlab chiqarish bilan bir tomondan aloqalari, iste'molchilar bilan ikkinchi tomondan aloqalari, uchinchi tomondan davlat organlari va ijtimoiy tashkilotlar (kasaba uyushma, partiyalar va boshqalar) bilan munosabatlari orqali vujudga keladi.

Ushbular xizmat sohasini jamiyatning ajralmas, dialektik bog'liqlikdagi qismi sifatida namoyon bo'lishini taqoza qiladi.

² O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'ZBEKISTON — 2030 STRATEGIYASI to'g'risida"gi Farmoni. <https://lex.uz/ru/docs/6600413>

Jamiyat miqyosida xizmat sohasini ayriboshlash jarayonidagi o'rni

1- jadval ma'lumotlarida namoyon bo'ladi.

Bozor subyektlari	Sotish predmetlari	Sotib oladigan predmetlari
I. Davlat	Yer, yer osti boyliklari, suvlar, xavo bo'shlig'i, o'simliklar va hayvonot dunyosi, uy – joy, lisenziya, davlat tashkilotlari va muassasalarining xizmatlari	Davlat va jamiyatga zarur bo'lgan tovarlar (davlat boshqaruv organlari, mudofaa va hokazolar), ishchi kuchi, jixozlar, Fan – texnika yutuqlari, xizmatlar va boshqalar
II. Korxonalar, jumladan xizmat sohasi subyektlari	Tovarlar va xizmatlar	Yer, tabiiy boyliklar, moddiy resurslar, ishchi kuchi, tovarlar, xizmatlar , qimmatbaho qog'ozlar
III. Uy (oilalar) xo'jaligi	Ishchi kuchi, (mexnat), o'zi ishlab chiqargan moddiy ne'matlar, tovarlar, xizmatlar , intellektual mulk	Iste'mol tovarlari, xizmatlar , moddiy ne'matlar

Bizning fikrimizcha, tarmoqlar va sohalarni 4 xil katta guruhlariga bo'lish mumkin.

Birinchi - o'z ichiga tabiiy boyliklarni, qishloq xo'jalik mahsulotlarini, daryolar, dengizlar, okeanlar, o'rmon resurslarini ishlab chiqaruvchi va qayta ishlab chiqarish sanoatlariga yetkazuvchi tarmoqlar.

Ikkinchi - tabiiy boyliklarni, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini daryolar, dengizlar, okeanlar, o'rmon resurslarini qayta ishlab chiqaruvchi tarmoqlar.

Uchinchi - birinchi va ikkinchi guruhdagi tarmoqlarga **xizmat** ko'rsatuvchi tarmoqlar (transport, aloqa, kommunal xo'jalik, savdo-sotiq, tijorat, ta'minot kabilar).

To'rtinchi – davlat boshqaruv organlari, yurispriyasiya, sog'liqni saqlash, ta'lim va boshqa aholiga **xizmat ko'rsatuvchi sohalardan** iboratdir.

Bu darajada vazirliklar, komitetlar va boshqa tarkibiy tuzilmalar tuziladi, davlat miqyosida programmashtirish, rejalashtirish, davlat mulkidagi korxonalarni boshqarish, jamiyatdagi iqtisodiy munosabatlarni tartibga solish, pul muomalasini ta'minlash, kredit, soliq tizimlarini ishga solish, davlat buyurtmalarini bajarish, ta'lim, soqlig'ni saqlash, mudofani, tashqi aloqalarni ta'minlash va boshqa ishlar amalga oshiriladi.

XULOSA

Hozirgi kunda xizmat sohasida borgan sari yangi ish o'rinlari tashkil etilmoqda, bu soha iqtisodiyotda yangi sektor sifatida rivojlanmoqda hamda YaMMda sanoat va qishloq xo'jaligining ulushi pasayib, aksincha xizmat ko'rsatish sohasining ulushi o'smoqda. Ammo, bu rivojlangan davlatlar iqtisodiyoti "industriallashtirishdan qaytish" degani emas.

Bugungi kunda iqtisodiyoti rivojlangan mamlakatlarda o'ziga xos ish bilan bandlik sohasida kasb-malaka tarkib vujudga keldi hamda ishchi kuchi malakasining oshishi ish bilan band bo'lgan ishchi kuchi miqdorining qisqarishiga va buning oqibatida tarkibiy o'zgarishlarga olib kelmoqda.

Boshqaruvchi, mahoratli kasb egalari va texniklar mutaxassisligi barcha mamlakatlarda deyarli ommaviylashib bormoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati:

1. Shamsiya, A. (2023). HR MANAGEMENT AND COACHING IN THE INNOVATIVE ECONOMY AS A METHOD OF BUSINESS MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 2(10), 712-717.
2. Abidovna, A. S. (2024). The Importance of Personnel Management in the Operations of an Organization. *Miasto Przyszłości*, 49, 971-975.
3. Alimova, S. O. FEATURES OF THE STRATEGIC MANAGEMENT SYSTEM OF INDUSTRIAL ENTERPRISES. *Kielce: Laboratorium Wiedzy Artur Borcuch*.
4. Рахматов, Ж. А. Алимova, Ш. А. & Бобомуродов, К. Х. (2021). Стратегия инвестиционной политики Республики Узбекистан.
5. Алимova, Ш. А. (2021). ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА КАК НОВЫЙ ЭТАП ГЛОБАЛИЗАЦИИ. АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ И РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ, 234-238.
6. Alimova, S. (2024). NEW APPROACHES TO THE EFFECTIVENESS OF INTERACTION BETWEEN PROFESSIONAL EDUCATION AND EMPLOYERS. *Modern Science and Research*, 3(7), 211-218.
7. Abidovna, A. S. (2024). COMMUNICATION PROCESS MANAGEMENT AS A TOOL TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF MODERN ORGANIZATIONS. *Gospodarka i Innowacje.*, 49, 211-217.
8. Bazarova, M. (2024). MARKETING MANAGEMENT STRATEGY'S IMPORTANCE AND MODERN CONCEPT. *Modern Science and Research*, 3(6).
9. Bazarova, M. (2024). FEATURES OF BANKING MANAGEMENT IN THE ACTIVITIES OF COMMERCIAL BANKS. *Modern Science and Research*, 3(6).
10. Хайитов, Ш. Н. & Базарова, М. С. (2020). Роль иностранных инвестиций в развитии экономики Республики Узбекистан. In *Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации* (pp. 284-287).
11. Базарова, М. С., & Пулатов, Ш. Ш. (2019). Проблемы банковской системы узбекистана и пути их решения. *Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации*, 131-133.
12. Bazarova, M. S. (2022). FACTORS THAT ENSURE THE SUCCESSFUL IMPLEMENTATION OF A SYSTEM OF KEY PERFORMANCE INDICATORS IN THE FIELD OF HIGHER EDUCATION. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(11), 582-586.
13. Базарова, М. С. (2021). ЭКОНОМИКА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН И РОЛЬ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В ЕЁ РАЗВИТИИ. In *Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации* (pp. 350-354).
14. Supiyevna, B. M. (2024). WAYS OF EMPLOYMENT OF THE POPULATION IN THE DEVELOPMENT OF PRIVATE ENTREPRENEURSHIP IN UZBEKISTAN. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 131-137.
15. Khudoynazarovich, S. A. (2023). CREATING VALUE IN A TOURIST DESTINATION.
16. Xudoynazarovich, S. A. (2024). KORXONA VA TASHKILOTLARDA PERSONALNI BOSHQARISH TIZIMI VA TAMOYILLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 685-690.
17. Shadiyev, A. (2024). TA'LIM MENEJMENTI. TA'LIMNI BOSHQARISH USULLARI VA QARORLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).

18. Khudoynazarovich, S. A. (2021). An Opportunity of Internet Marketing in Tourism Sphere. *International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development*, 3(3), 356-361.
19. Shadiyev, A. (2022). EXPERIENCE IN THE DEVELOPMENT OF SINGAPORE TOURISM IN UZBEKISTAN. *ЦЕНТР НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ (buxdu. uz)*, 23(23).
20. Xudoynazarovich, S. A. (2024). TA'LIM MENEJMENTI. TA'LIMNI BOSHQARISH USULLARI VA QARORLARI.
21. Shadiyev, A. (2024). PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM IN ENTERPRISES AND ORGANIZATIONS. *Modern Science and Research*, 3(8), 10-18.
22. Shadiyev, A. X. (2024). PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM DEVELOPMENT CHARACTERISTICS. *Gospodarka i Innowacje*, 51, 108-115.
23. Ibodulloyevich, I. E. (2024). XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING XORIJIY TAJRIBALARI.
24. Ibodulloyevich, I. E. (2024). XIZMATLAR SIFATI VA RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHNING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.
25. Ibodulloyevich, I. E. (2024). Ijtimoiy Soliq Stavkasini Kamaytirish Orqali Davlat Budjeti Daromatlarini Oshirish Imkoniyatlari. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 348-353.
26. Ikromov, E. (2024). SCIENTIFIC AND THEORETICAL BASIS OF INCREASING THE EFFICIENCY OF SERVICE ENTERPRISES. *Modern Science and Research*, 3(2), 103-109.
27. Ikromov, E. (2024). FEATURES AND ADVANTAGES OF SERVICE ENTERPRISES. *Modern Science and Research*, 3(2), 98-102.
28. Ibodulloyevich, I. E. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI VA ISHBILARMONLIK MUHITINI YAXSHILASH ISTIQBOLLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 258-266.
29. Ibodulloyevich, I. E. (2024). Tadbirkorlik Faoliyatini Davlat Tomonidan Qo 'Llab-Quvvatlanishi Va Sohaga Mintaqalar Miqyosida Investitsiya Jalb Qilish Samaradorligi. *Miasto Przyszłości*, 53, 515-523.
30. Khalilov, B. B. (2024). INTERNATIONAL ACCOUNTING ANALYSIS. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 740-745.
31. Халилов, Б. Б., & Курбанов, Ф. Г. (2020). Важность подготовки кадров в экономике. *Вопросы науки и образования*, (6 (90)), 12-14.
32. Khalilov, B. B. (2024). ROLE OF INTERNAL AUDITING IN INTERNATIONAL COMPANIES. *Gospodarka i Innowacje.*, 47, 413-419.
33. Bakhodirovich, K. B. (2023). CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF IMPROVING ACCOUNTING IN SMALL BUSINESS AND PRIVATE ENTREPRENEURSHIP. *IMRAS*, 6(6), 161-165.
34. Bahodirovich, K. B. (2023). The International Financial Reporting Standards (IFRS) Mean to Businesses and Investors in Uzbekistan. *Miasto Przyszłości*, 42, 746-750.
35. Nafisa, R. (2024). THE PLACE AND ROLE OF TOURISM IN THE ECONOMY OF UZBEKISTAN. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 279-284.
36. Mukhammedrizayeva, T. M., Bakhridinova, A. N., & Olimova, R. N. TOURIST LOGISTICS AND SUPPLY CHAIN MANAGEMENT: STRATEGIES FOR REDUCING COST AND IMPROVING SERVICE. *Zbiór artykułów naukowych recenzowanych*, 90.

37. кизи Рахмонкулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ХУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. " Экономика и туризм" международный научно-инновационной журнал, 6(14).
38. Орипов, М. А., Аминова, Н. Б., & Рахманкулова, Н. О. (2020). Экологически чистое и устойчивое управление цепочками поставок в экономике платформы. Вестник науки и образования, (13-2 (91)), 28-30.
39. Bakhridinovna, A. N., & Kizi, R. N. O. (2021). The impact of the digital economy on resource consumption.
40. Nafisa, R. (2024). THE ROLE OF THE MODERN MANAGER IN THE ECONOMY. *Gospodarka i Innowacje.*, 49, 148-154.
41. Raxmonqulova, N. (2023). THE DEVELOPMENT OF CRYPTOCURRENCIES IN THE DIGITAL ECONOMY. *Modern Science and Research*, 2(10), 192-194.
42. Nafisa, R. (2024). Defects in Administration in Economic Development. *International Journal of Formal Education*, 3(9), 17-24.
43. Ruzmetov, B., Jumaeva, Z. K., & Xudayarova, M. (2021). International experience in attracting foreign direct investment. *International Journal on Economics, Finance and Sustainable Development*, 3(4), 38-43.
44. ЖУМАЕВА, З. СТРАТЕГИЧЕСКИЕ НАПРАВЛЕНИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ТОЧЕК ПРОИЗВОДСТВЕННОГО РОСТА В БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ. *ЭКОНОМИКА*, 4, 455-458.
45. Жумаева, З. К. (2023). Потенциал инвестиционной стратегии развития региона. *Gospodarka i Innowacje.*, 41, 333-337.
46. Jumayeva, Z. (2024). THE NEED FOR AN INNOVATIVE APPROACH IN MANAGING ORGANIZATIONS. *Modern Science and Research*, 3(1), 557-562.
47. Ruzmetov, B., Ruzmetov, S., Bakhtiyarov, S., Dzhumayeva, Z., & Juraev, K. (2023). Formation of supporting points for production growth based on diversification of the regional industry. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 449, p. 01001). EDP Sciences.
48. Jumayeva, Z. Q. (2024). METHODOLOGY OF DEVELOPMENT OF COMPREHENSIVE DEVELOPMENT PROGRAMS OF THE REGION BASED ON THE ACTIVATION OF INVESTMENT PROCESSES. *EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY*, 4(7), 137-140.
49. Жумаева, З. К. (2024). Необходимость инновационного подхода в управлении организациями.
50. Hakimovich, T. M. (2024). Iqdisodiy Nochor Korxonalarini Moliyaviy Soglomlashtirishning Moliya-Kredit Mexanizmlarini Takomillashtirish.
51. Hakimovich, T. M. (2024). ZAMONAVIY BOSHQARUV VA RAQAMLASHTIRISH.
52. Hakimovich, T. M. (2024). MINTAQALARDA TADBIRKORLIK FAOLIYATI RIVOJLANISHIGA INVESTITSIYA JALB QILISH.
53. Hakimovich, T. M. (2024). ZAMONAVIY MENEJMENT YONDASHUVLARI ASOSIDA XALQ TA'LIMI TIZIMINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH.
54. Hakimovich, T. M. (2024). XIZMAT KO'RSATISH SOHASI RIVOJLANISHINING IJTIMOIIY-IQTISODIIY AHAMIYATI VA TAMOIYILLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 341-347.
55. Toshov, M. (2024). IMPROVING PUBLIC EDUCATION SYSTEM MANAGEMENT BASED ON MODERN MANAGEMENT APPROACHES. *Modern Science and Research*, 3(6), 716-722.
56. Toshov, M. (2024). WAYS TO DEVELOP AGROTOURISM AND ITS INFRASTRUCTURE IN POST-PANDEMIC CONDITIONS. *Modern Science and Research*, 3(6), 723-729.

57. Toshov, M. (2024). EFFECTIVE METHODS OF CREATING JOBS AND PROVIDING EMPLOYMENT IN CORPORATE ENTERPRISES. *Modern Science and Research*, 3(6), 710-715.
58. Toshov, M. (2024). ATTRACTING INVESTMENT TO THE DEVELOPMENT OF BUSINESS ACTIVITIES IN THE REGIONS. *Modern Science and Research*, 3(6), 696-702.
59. Khakimovich, T. M. (2024). FINANCIAL AND SUPPORT OF SMALL BUSINESSES BY COMMERCIAL BANKS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 237-242.
60. Hakimovich, T. M. (2024). Personalni Rag'batlantirish. *Miasto Przyszłości*, 53, 524-531.
61. Sodiqova, N. (2024). THE MAIN STAGES OF THE INNOVATION PROCESS IN THE ENTERPRISE AND ITS MANAGEMENT. *Modern Science and Research*, 3(6), 703-709.
62. Sodiqova, N. (2024). MANAGEMENT OF INNOVATIONS IN ENTERPRISE ACTIVITY OPPORTUNITIES TO USE FOREIGN EXPERIENCE. *Modern Science and Research*, 3(6), 688-695.
63. Sodiqova, N. (2024). THE MAIN METHODS OF SELECTING INNOVATIVE PROJECTS. *Modern Science and Research*, 3(6), 682-687.
64. Turayevna, S. N. (2024). THE ESSENCE AND CONTENT OF THE CONCEPT OF EMPLOYEE MOTIVATION IN BUSINESS MANAGEMENT. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 554-558.
65. Sodiqova, N. (2024). KORXONALARDA INNOVATSION LOYIHALARNI BAHOLASH TARTIBI VA TANLASH USULLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
66. Sodiqova, N. (2024). KORXONADA INNOVATSIYANING MOHIYATI VA UNING ASOSIY TUSHUNCHALARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
67. Tohir o'g'li, M. T., & To'rayevna, S. N. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSION SIYOSAT. ZAMONAVIY TALIMDA FAN VA INNOVATSION TADQIQOTLAR JURNALI, 2(14), 45-53.
68. To'rayevna, S. N. (2024). O'ZBEKISTONDAGI XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA AHOLINI ISH BILAN BANDLIGINI TASHKIL ETISHNING INNOVATSION XUSUSIYATLARI. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(08), 113-118.
69. Bustonovna, D. Z. (2024). CREATIVE THINKING AND ITS APPLICATION IN ECONOMICS.[Data set]. Zenodo.
70. Bostonovna, D. Z. (2023). CONCEPTUAL BASIS OF IMPROVEMENT OF BANK AUDIT IN COMMERCIAL BANKS. *IMRAS*, 6(6), 118-124.
71. Bostonovna, D. Z. (2023). USE OF FOREIGN EXPERIENCE IN IMPROVING THE ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF COMMERCIAL BANKS. *International Journal of Education, Social Science & Humanities*. Finland Academic Research Science Publishers, 11(9), 607-613.
72. Bostonovna, D. Z. (2023). WAYS OF USING REENGINEERING IN ENTERPRISES. *International Journal of Education, Social Science & Humanities*. Finland Academic Research Science Publishers, 11(7), 430-435.
73. Bostonovna, D. Z. (2023). CONCEPTUAL BASIS OF IMPROVEMENT OF BANK AUDIT IN COMMERCIAL BANKS. *IMRAS*, 6(6), 118-124.
74. Jumayeva, Z. (2024). ROLE OF THE STATE IN REGULATING THE ECONOMY. *Modern Science and Research*, 3(1), 511-516.

75. Akbarovna, N. N. (2024). XIZMAT KO ‘RSATISH SOHASINING TASNIFIY BELGILARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 357-364.
76. Akbarovna, N. N. (2024). OPPORTUNITIES FOR THE DEVELOPMENT OF CRYPTOCURRENCIES IN THE DIGITAL ECONOMY. *Gospodarka i Innowacje.*, (45), 320-326.
77. Akbarovna, N. N. (2024). XIZMAT KO ‘RSATISH KORXONALARIDA IQTISODIY RESURSLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA KO ‘RSATKICHLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 326-335.
78. Naimova, N. (2024). STRATEGY OF DIGITALIZATION OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES OF THE STATE TAX COMMITTEE. *Modern Science and Research*, 3(2), 635-641.
79. Akbarovna, N. N. (2024). KORXONADA MEHNAT FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING MOHIYATI VA ASOSLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 49, 133-141.
80. Akbarovna, N. N. (2023). RAQAMLI IQTISODIYOTDA MOLIYA VA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARNING ORNI. *Gospodarka i Innowacje.*, 41, 446-449.
81. Naimova, N. (2024). DIGITALIZATION IN OUR COUNTRY’S EDUCATION SYSTEM AND APPLICATION IN THE DIGITAL WORLD. *Modern Science and Research*, 3(1), 912-917.
82. Akbarovna, N. N. (2024). Servis Korxonalarida Xizmat Ko ‘Rsatish Sifatini Oshirish Omillari. *Miasto Przyszłości*, 53, 548-557.
83. Akbarovna, N. N. (2024). MAMLAKAT IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO TURIZIMNING O’RNI NAZARIY USLUBIY ASOSLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 63-70.
84. Mahmudovna, Q. G. (2024). RAQOBAT STRATEGIYASINI SHAKLLANTIRISHDA RAQOBATNI BAHOLASH USULLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO’LLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 48, 715-720.
85. Mahmudovna, Q. G. (2024). Oliy ta’lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirishda innovatsion faoliyatning ahamiyati.
86. Mahmudovna, Q. G. (2024). Oliy ta’lim muassasalari raqobatbardoshligini tavsiflovchi omillar. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 620-627.
87. Mahmudovna, G. G. (2024). Competitive strategies, the importance of using innovation in their implementation. *Iqtisodiyot va zamonaviy texnologiya jurnali| journal of economy and modern technology*, 3(5), 8-14.
88. Mahmudovna, Q. G. (2024). Raqobat strategiyalari, ularni amalga oshirishda innovatsiyalardan foydalanishning ahamiyati. *Iqtisodiyot va zamonaviy texnologiya jurnali| journal of economy and modern technology*, 3(5), 15-21.
89. Qudratova, G. M. (2024). METHODOLOGY FOR ASSESSING THE COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 191-195.
90. Azimov, B. F., & Rakhimova, D. D. (2022). The role of research and innovations in the modernization of the regional economy. *Conferencea*, 43-47.
91. Азимов, Б. Ф., Рахимова, Д. Д., & Солиев, Д. Н. (2022). Научные основы инновационного подхода к развитию промышленности и сокращению бедности в узбекистане. *Universum: экономика и юриспруденция*, (5 (92)), 14-17.
92. Б.Ф. Азимов, А.Ч. Бобоев, & Ж.Ж. Абдуллаев (2022). ОПРЕДЕЛЕНИЕ ЭКСПОРТНЫХ ДРАЙВЕРОВ РЕГИОНА ПУТЕМ АНАЛИЗА ВНЕШНЕТОРГОВОГО ОБОРОТА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ. *Ученый XXI века*, (7 (88)), 20-24.

93. Азимов Бобир Фаттоҳевич (2019). Ўзбек миллий урф-одатлари инвестицион ва инновацион трансформациялашга муҳтожми?. Экономика и финансы (Узбекистан), (8), 33-39.
94. Азимов, Б. Ф. (2024). ОСНОВНЫЕ КЛАССИФИКАЦИИ ИННОВАЦИОННОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 250-257.
95. Азимов, Б. Ф. Экономическая безопасность и ее социально-экономическое значение / Б. Ф. Азимов, Д. Д. Рахимова // Экономическая безопасность социально-экономических систем: вызовы и возможности : Сборник трудов IV Международной научно-практической конференции, Белгород, 28 апреля 2022 года / Под редакцией Е.А. Стрябковой, Н.А. Герасимовой, А.М. Кулик. – Белгород: Общество с ограниченной ответственностью Эпицентр, 2022. – С. 351-354. – EDN PSURWB.
96. Азимов, Б. Ф. Формирование и совершенствование стратегии поддержки инновационной деятельности в регионах Республики Узбекистан / Б. Ф. Азимов // Молодой ученый. – 2022. – № 12(407). – С. 63-65. – EDN VQOYFQ.
97. Aziz, I. (2023). O'zbekistonda xorijiy investitsiyani jalb qilishni soliqlar vositasida rag'batlantirish yo'llari. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, 1(5), 191-196.
98. Turayevich, I. A. (2024). Iqtisodiyotga Investitsiyalarni Jalb Qilish Va Boshqarishning O 'Ziga Xos Xususiyatlari. *Miasto Przyszłości*, 53, 1231-1237.
99. Ibragimov, A. T. (2024). MILLIY IQTISODIYOTGA XORIJIY INVESTITSIYANI JALB QILISHNI SOLIQLAR VOSITASIDA RAG 'BATLANTIRISH. *Gospodarka i Innowacje*, 51, 116-122.
100. Yunusovana, U. N., Munira, D., Nigina, M., & Munojot, M. (2021). WAYS OF DEVELOPING DIGITAL ECONOMY IN UZBEKISTAN. *САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ*, 527.
101. Rakhimova, L. (2024). THE CONCEPT OF 4P MARKETING. ELEMENTS OF THE MODEL. *Modern Science and Research*, 3(1), 812-816.
102. Lolakhon, R. (2024). APPLICATION OF THE 4P CONCEPT IN TOURISM. *Gospodarka i Innowacje*, 51, 138-145.
103. qizi Bobojonova, M. J. (2023). AGROTURIZMNING IQTISODIYOTDA O 'RNI, SALOHIYATI VA INFRATUZILMASINI YAXSHILASH. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(8), 48-52.
104. Bobomurodova, G. O. (2024). PSYCHOLINGUISTICS AND PERSONAL VALUE ORIENTATIONS. *Modern Science and Research*, 3(6).
105. Бобомуродова, Г. О. (2024). MODERN SCIENCE AND RESEARCH. *MODERN SCIENCE*, 2181, 3906.

